

Наталка Єсіпова та ще декілька учасниць майже з такими самими словами: «У новому 2023 році бажаю нам вижити, відсвяткувати перемогу та на всесвітньому рівні почати створювати людство зі справжніми цінностями й найкращими рисами, орієнтоване на людину, гармонійно розвинену».

Катерина Малікова: «Поринаю у світ цікавого, незвіданого та дивовижного! Дякую, що в цю нелегку годину ви вистояли, не зломилась, не втратили насагу й сили та ведете свою боротьбу за «чесні серця та світлі уми!»».

Світлана Михайленко: «Ще раз переконуюсь, що для відповіді на завдання треба не стільки "знати" (а потік інформації величезний, знати все нереально), скільки "шукати та аналізувати" інформацію, що вкрай важливо сучасній людині. Можливо, деякі відповіді неправильні, але головне, думаю, не результат, а сам процес пошуку, відкриття для себе нової інформації і впевненість, що більшість завдань "по плечу"! Самі ж завдання дібрані так, що десь можна трохи відпочити/переключитися (гумористичні питання, анаграми, кросворд, завдання про нідерландські прізвища та ін.), щось - використати в роботі як цікаві цифри/факти для занять (про пам'ятник Шевченку, підкорення Евересту (Джомолунгми), області України та ін.), і все разом - для саморозвитку та самовдосконалення! Дякую!»

І знову Наталка Єсіпова (з вибаченнями перед іншими, що знову Наталка. Якось будемо виправлятися. 😊): «Всім оптимізму, знаходити приводи радити життю і створювати приводи для радості оточуючих! Дякую вам!!! За конкурс, за його стабільність, за незмінний острівець минулого життя, за спонукання до збагачення знаннями, за теми для розмов з друзями ... . І цей перелік можна продовжувати і продовжувати».

62-гі «50 слів». Відповіді та коментарі.

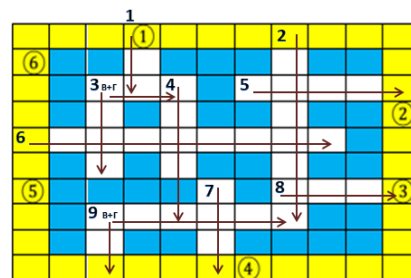
1. 17.

6 по горизонталі + 7 по вертикалі + 6 у чайнворді.

Наталка: «За умови, що немає однобуквених. 😊».

Автор супер-рисунок праворуч – Катерина.

Дивно, але учасники майже масово плуталися в трьох різних поняттях: чайнворд, кросворд та кросчайнворд.

2. (≈) Шостої висадки людей на Місяць.

Це останні, одинадцятий та дванадцятий астронавти (Юджин Сернан, Гаррісон Шмітт), що побували на місячній поверхні. Місія відбулася в рамках експедиції «Аполлон-17», яка стартувала 7 грудня 1972 року й з останніми доставленими на Землю 110 кг місячної породи повернулася 19 грудня 1972 року. Політ «Аполлона-17» став найбільш тривалим пілотованим польотом на Місяць.

Зокрема Валерій: «Цей політ завершив американську місячну програму, яка була достроково припинена через різке зменшення фінансування конгресом США. Офіційною причиною скасування ще трьох польотів було названо відсутність нової наукової цінності на тлі величезних витрат держбюджету та платників податків».

Наталка: «На 2024 рік NASA запланувала місію «Артеміда», тобто скоро на Місяці знов будуть люди».

https://galinfo.com.ua/news/den_v_istorii_ostannya_vysadka_lyudyny_na_misyats_276448.html

<https://zbruc.eu/node/90937>

<https://www.jnsm.com.ua/cgi-bin/m/tm.pl?Month=12&Day=19&td=1>

3. Дю(-у)плантіс.

Арман.

Швед.

20 березня 2022 року на чемпіонаті світу в Белграді встановив новий світовий рекорд у приміщенні – 6,20 м.

30 червня 2022 на змаганнях «діамантової ліги» в Стокгольмі встановив новий світовий рекорд на відкритому повітрі – 6,16 м.

24 липня 2022 на чемпіонаті світу в Юджині (США) встановив новий світовий рекорд на відкритому повітрі – 6,21 м.

Наше здивування відповідями декого з учасників. Ну який Бубка? Його ще «до Дюплантіса» був «побив» у 2014 році (щоправда – лише для закритих приміщень) француз Рено Лавіллени!

https://uk.wikipedia.org/wiki/Арман_Дюплантіс

<https://suspilne.media/264009-621-m-sved-duplantis-vstanoviv-absolutnij-svitovij-rekord-u-stribkah-z-zerdinou-na-cs-2022/>

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D1%80%D0%BC%D0%B0%D0%BD_%D0%94%D1%8E%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D1%82%D1%96%D1%81

<https://www.radiosvoboda.org/a/news-pobyly-record-bubky/30844596.html>

4. Косі/ими.

Перекошені/ими.

Похилі/ими.

Багато хто: «Наводжу фотодоказ»: →

Катерина: «Також є ще кілька команд, за допомогою яких можна змусити пошуковик Google робити незвичайні речі! <https://seo-rocket.pro/sekrety-google/>».

Світлана К.: «Цікаво було також знайти ще декілька «секретів»:

- якщо спробувати пошукати blink html у Google, то деякі слова почнуть миготіти;
- відсилання до ще одної гри – Star Fox, де гравець міг робити «бочку» (тобто повний переверт), стаючи невразливим на одну секунду. Щоб сторінка пошуку «зробила бочку», потрібно ввести do a barrel roll;

- коли під рукою немає монетки для прийняття рішення чи вирішення суперечки, допоможе запит flip a coin. Пошуковик підкине монетку та видасть результат – Heads (орел) або Tails (решка)». Репліка В.Косенка: і навіть така існує проблема для прийняття рішення, як випадання «орла-решки»? Дивно.

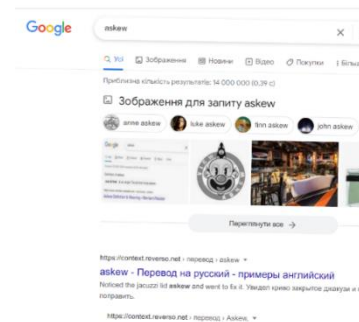
https://espreso.tv/article/2017/09/15/10_prykhovanykh_syurpryziv_vid_google

<https://www.sibilov.kiev.ua/ua/blog/20-facts-about-google/>

5. Плід.

Фрукт (із гарячою суперечкою членів оргкомітету, чи вважати й цю відповідь правильною).

Приміром – <https://life.pravda.com.ua/society/2022/01/6/247061/>

За перше слово відповіді «заборонений» (див. умови заходу) – наше милостиве 0,5 бала.

Заборонений плід із Дерева пізнання добра і зла.

Деякі версії, що саме зірвала Єва, такі: персик, інжир, горіх, виноград, гранат, цитрон, яблуко, абрикос, смоківниця й навіть банан, гриб та ... пшениця.

Ірина: «Сучасного слова, що означає «яблуко» («*taruach*»), немає ні в Книзі Буття, ні в перших п'яти книгах єврейської Біблії. Воно трапляється в більш пізніх біблійних текстах».

Дехто: «Традиційно вважається, що забороненим фруктом було яблуко, однак у Книзі Буття вказано лише, що це був плід. «Ми не знаємо, що це було. Немає жодних вказівок, що це було яблуко», – розповів виданню «Українська правда» Арі Животовські – рабин і професор Ізраїльського університету Бар-Ілан. За його словами, у Біблії вживається загальне слово «*peri*», що означає фрукт і в біблійному, і в сучасному івриті». До речі, Валерій: і комп'ютерний переклад дає слово «фрукт».

Зокрема Оксана П., Катерина та Лілія (а про коментарі Лілії – окремі слова. Кожен із них «тягне» на фундаментальні наукові дослідження! Браво, Ліліє, та, до речі, ще багато хто!): «Тут дуже багато версій, але найбільш правдоподібна – лінгвістична. Слова «*malus-malum*» («зло» або «фрукт»), у деяких джерелах «яблуко» (*mālum*) і «зло» (*malum*) на латині дуже співзвучні. Не дивно, що при думці про зв'язок гріха (зла) з якимось плодом у невідомого перекладача Біблії вибір перш за все впав саме на це цінне джерело вітамінів».

Деякі учасників: «Художники не завжди показували яблуко. На різних картинах плід зображали у вигляді: цитрона («Гентський вітвар» Губерта та Яна ван Ейків); абрикос («Єва, спокушена змієм» Defendente Ferrari); гранат («Падіння людини» Пітера Пауля Рубенса)».

<https://uk.wikipedia.org/wiki/Єва>

<https://infocenter.odessa.ua/yabluko-zdorovya-simvol-doslidnicka-roboty-simvolika-yabluka-u-kulturax-riznix-narodiv-yabluchna-simvolika-u-kulturi-slovyan/>

6. О.

Багато хто: «Історія букви «О» почалася більше трьох тисяч років тому. Тоді вона входила до складу фінікійського алфавіту, за цей час буква «о» практично не змінилася, тому вона по праву носить звання однієї з найдавніших. Цю літеру можна зустріти абсолютно в усіх слов'янських алфавітах, побудованих на основі кирилиці й глаголиці».

Світлана С.: «В українській мові існує слово, що складається з однієї цієї літери – «о». Воно омонімічне: може означати й вигук, часто вживаний у звертанні, і прийменник (перед голосними має форму «об»). Зараз цей прийменник використовується лише для позначення часу й з дієсловами, що мають значення «зіткнутися», «ударитися», «битися».

Євгеній: «Це, мабуть, «найнезмінніша» літера, але й вона має інший вигляд в арабському та єврейському алфавітах. І вона почала позначати голосний звук у греків».

Світлана К.: «І не дивно, адже вона й найпростіша та має джерела в природі».

<https://historyurok.com.ua/tsikavi-fakty/nauka/filologiya/pro-bukvu-o.html>

<https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%BB%D1%84%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D1%82>

7. Піфос.

Це глиняна посудина для зберігання зерна. Дерев'яна діжка була винайдена римлянами через 5 століть після смерті Діогена.

Світлана М.: «Діоген Сінопський – давньогрецький філософ-кінік. Більшу частину життя провів на міському звалищі поблизу Коринфа. Піфос, або пітос (грец. πίθος), – давньогрецький глиняний глек яйцюватої чи кулястої форми, зазвичай, із широким горлом».

https://uk.wikipedia.org/wiki/Діоген_Сінопський

Оксана П.: «Завдяки міцності, довговічності та своїм теплоізоляційним властивостям піфос набув поширення в усьому Середземномор'ї й довго слугував різним народам для зберігання й транспортування різноманітних товарів: зерна, вина, олії, солоної риби тощо. Залежно від призначення, піфос мав різні розміри та форми. Найбільші з них були в два метри заввишки. Піфоси для транспортування мали пласке дно, дві, чотири або навіть шість ручок для кріплення на кораблях та пересування. Стационарні піфоси для зберігання вина, олії чи збіжжя мали конічне дно, бо закопувалися в землю. У такій посудині цілком могла поміститися з певним комфортом людина, і, думаю, Діоген був далеко не єдиним, хто міг використовувати піфос як житло».

Але зокрема Оксана П. та Євгеній в унісон зауважують: «Постать Діогена настільки суперечлива й обплетена міфами, що правдивою може бути будь-яка версія з цих або жодна з них». «Немає достовірних відомостей про життя Діогена Сінопського (бо, думається, саме про нього йдеться в питанні). Діоген Лаертський, наприклад, пише про «бочку» (звісно, завжди є нюанси з перекладом). А цей автор є в багатьох випадках єдиним джерелом наших відомостей про багатьох давньогрецьких філософів».

Аня: «Діогенів піфос» у сучасному лексиконі означає відхід на деякий час від буденності й роздуми про тлінність життя».

<https://ukr-bochka.com/ua/articles/diogen-v-bochke.html>

<https://www.vokrugsveta.ru/quiz/112/>

<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%96%D1%84%D0%BE%D1%81>

<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%BE%D1%87%D0%BA%D0%B0>

<http://www.vostokolyub.info/kolleksiya-interesnostey/galereya-zabluzhdeniy/diogen-ne-zhil-v-bochke.html>

8. 1. Бо:

Прут. Голка. Полтава.

Нікуди не входить нижня права буква К.

Г	К	а	в
о	л	т	а
п	р	у	к

9. 9.

На прапорі зображено 27 зірок, які символізують штати Бразилії та федеральний округ. Розташування стрічки приблизно відповідає площині екліптики.

Проціон (α Малого Пса)

Сузір'я Великий Пес, найяскравіша зоря – Сіріус

Канопус (α Кіля)

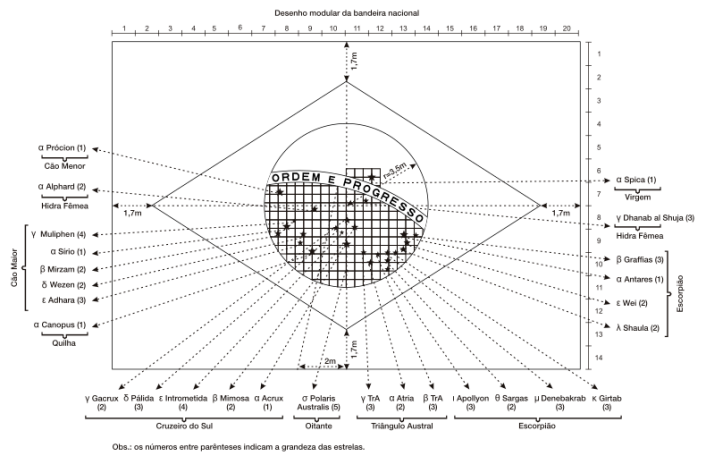
Спіка (α Діви)

Сузір'я Гідри

Сузір'я Південного Хреста
 σ Октанта, найближча до
 південного полюсу зоря, видима
 неозброєним оком

Сузір'я Південного Трикутника
 Сузір'я Скорпіона,
 найяскравіша зоря – Антарес.

На підтвердження, приміром,
 Євгеній наводить таке: →

10. Куліш.

Пантелеймон.

«Чорна рада» (повна назва «Чорна рада. Хроніка 1663 року», за даними Оксани П. її перша українська редакція називалася «Чорна рада, або Нещаслива старосвіщина») – історичний роман українського письменника Пантелеймона Куліша, у якому зображено відому історичну подію – чорну раду, що відбулася в Ніжині 1663 року.

«Чорна рада» – перший в українській літературі історичний роман. Відразу ж після виходу в світ він здобув широке визнання. «Чорну раду» високо поцінували Т. Шевченко, М. Костомаров, М. Максимович.

Іван Франко назвав цей роман «найкращим твором історичної прози в українській літературі».

Катерина: «Це людина, яка в XIX столітті багато що робила в Україні вперше.

Він автор першого українського історичного роману, розробив першу українську фонетичну абетку, перший почав перекладати Біблію українською мовою. Його навіть хотіли зобразити на тисячгривневій купюрі, але в підсумку Нацбанк надав перевагу Вернадському, а Кулішеві присвятив лише ювілейну монету.

[https://uk.wikipedia.org/wiki/Чорна_рада_\(роман\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Чорна_рада_(роман))

<https://uk.wikipedia.org/wiki/Поман>

11. Єгипет.

Катерина: «Президент Єгипту Абдель Фаттах Ас-Сісі під час відкриття медичного комплексу в провінції Ісмаїлія заявив, що кількість населення в країні повинна бути пропорційна наявним ресурсам, і закликав єгиптян не заводити багато дітей – максимум дві дитини на сім'ю. У своїй промові президент Єгипту підкреслив, що громадяни не зможуть відчувати поліпшення якості життя, якщо щорічний приріст населення не зменшиться з 2,4 млн до 400 тисяч осіб. Він додав, що високі темпи народжуваності – це «питання національної безпеки». «Навіщо вам народжувати дитину, яку не зможете прогодувати й не знаєте, як її працевлаштувати? Унаслідок 50 % живуть у нетрях і будують житло на сільськогосподарських землях, тим самим знищуючи наші джерела їжі».

<https://ru.wikipedia.org/wiki/Египет#Население>

https://uk.wikipedia.org/wiki/Єгипет#Етнічний_склад

<https://en.wikipedia.org/wiki/Egypt#Demographics>

12. 12.

Дванадцятипала кишка дістала назву через свою довжину (12 пальців – це приблизно 12 см).

Лілія: «У системі травлення дванадцятипалій кишці відводиться одна з найскладніших ролей. І саме вона найбільше страждає від шкідливих харчових звичок. Це пов'язано з тим, що дванадцятипала кишка є початковим відділом тонкого кишківника».

Багато хто: «Латинська назва є скороченням *intestīnum duodēnum digitōrum* («кишка дванадцяти пальців»), де *duodēnum* є формою родового відмінка множини розділювального числівника *duodēnī* («по дванадцяти»))».

https://uk.wikipedia.org/wiki/Дванадцятипала_кишка

<https://anatom.ua/basis/text/all/2-10/>

<https://naurok.com.ua/prezentaciya-z-biologi-dlya-uchniv-8-klasu-travlennya-u-kishechniku-208747.html>

<https://ksbd.ru/inflammation-of-the-ear/gde-nahoditsya-i-kak-bolit-dvenadcatip-rstnaya-kishka-dvenadcatiperstnaya/>

13. 10.

11.

За висловлений сумнів щодо слова «чотирнадцять» – додаткові 0,3 бала.

За висловлений сумнів щодо слова «один» – додаткові 0,3 бала.

За ДВА ці сумніви – додаткові 0,5 бала.

За 12 – 1 бал.

За 9 – 1 бал.

За 13 та інші цілі числа – 0 балів.

Бо: 1. Вісімнадцять. 2. Політкоректність. 3. *Чотирнадцять*. 4. Соломія. 5. *Витоки*. 6. Застуда. 7. Розвиток. 8. Картопля. 9. Алюр. 10. Смородина. 11. Тернопіль. 12. *Один*. 13. Надія.

Декілька учасників: «Була дуже велика спокуса написати у цьому питанні відповідь «13» (за аналогом питань №9, №12, №20!)».

14. Сударій.

Сударіум.

Світлана С.: «Ще з таким значенням в інтернеті трапилося слово «лінтеум».

Катерина: «У перекладі це «тканина для поту». Шарфи використовували в Римі для захисту шиї від забруднень – шмат тканини чоловіки часто закріплювали на своїй талії або накидали на шию, особливо в спеку. Згодом шарфи стали носити й з міркувань гігієни, і як елемент демонстрації приналежності до еліти суспільства, адже колір і текстура визначали статус власника».

Світлана М.: «Ідеться про носовички, як ми їх сьогодні називаємо. Перші відомості про появу носової хустки відносяться до III століття до нашої ери. Першими, кому довелось користуватись нею, були грецькі аристократи й римські патриції. Упровадженню її в ужиток сприяло дві обставини: жаркий клімат Середземномор'я й етикет. Так і з'явився «сударій», тобто хустка для поту. Обтираючи піт із лица,

власник «сударію» намагався непомітно осушити собі й ніс, адже шмаркати в суспільстві в ті часи вважалось грубим порушенням правил пристойності. Про хустку повідомляє вже римський історик Катулл (84-54 рр. до н. е.). Згадується вона й у релігійних писаннях. Із розквітом Римської імперії хустка набуває все більшого поширення. Однак на зміну немилозвучному «сударію» приходять «орар» – хустка для рота. «Ораром» вітали знайомих, у більш пізні часи імператори давали ним знак у Колізеї – помилувати або засудити на смерть гладіатора, який програв сутичку. А за свідченням єпископа Августина (354-430 рр. нашої ери), застосовували його й для перев'язки ран».

Ірина та Лілія: «У Стародавньому Римі існувало три види хустинок, які носили з собою. Насамперед – сударіум. Це був достатньо великий прямокутний відріз тканини, котрий слугував для промокання поту з обличчя. Потім – ораріум. Це ще продовгуватіший відріз, який нагадував невеликий рушник. Він слугував для витирання рук і рота після їжі, адже брали її тоді руками. І зрештою, мусциніум. Тобто конкретно носова хустинка для шмаркання – буквально «добування козявок», оскільки його назва походить від слова musca – «муха».

Оксана: «Оце була морока римським патриціям – розрізняти носовички».

Світлана С.: «Посада «столового хлопчика» була дуже почесною в Стародавньому Римі. Так називали дітей із пишним волоссям, які були присутні під час бенкетів знатних римлян. Їхнє волосся замінювало серветки та рушники – об нього витирали руки».

Одна учасниця відповіла: «Ксілоспонгій». ☺☺.

<https://travel-in-time.org/uk/istoriya-vinahodiv/istoriya-nosovoyi-hustki/>

<https://en.wikipedia.org/wiki/Sudarium>

<http://mixo.com.ua/2020/05/12/tsikavi-fakti-pro-zhiteliv-starodavnogo-rimu/>

<https://tut-cikavo.com/kultura/istoriia/248-tsikavi-fakti-pro-starodavnij-rim>

http://4ua.co.ua/miscellaneous/ra3bd68b5c43a89521206c37_0.html

https://aif.ru/society/history/kak_nosovoy_platok_stal_kvadratnym

15. Логіка.

Катерина: «Існує два способи зрозуміти жіночу логіку, але жоден із них не працює».

Світлана М. та Лілія: «Як говорять психологи, жіноча логіка – це спосіб мислення й розмови, де логіка поступається місцем імпульсивності й почуттям».

Оксана П.: «Від жіночої логіки тетеріє чоловіча психіка, а жіноча фантазія її добиває. ☺».

Ірина, Аня: «Отетеріла» – це ще надто м'яко сказано. ☺», із копіюванням Анею карикатури з «дорослим» текстом, який через етичні причини ми не можемо розмістити тут.

Лілія: «Я вважаю, що в жіночій логіці є щось таке ... таке незвичайне, але, на жаль, неможливо зрозуміти що саме. ☺».

Логічна але оцінена нулем балів версія Анастасії: сумочка.

16. Передумова.

Навдивовижу.

Перед У М О в А.

На в Д И в О в И ЖУ€.

Катерина: «Ребуси не давали спокою днів, мабуть, зо чотири... Перший ще куди не йшло, хоча зробити підхожу «умову для Наумової» (умова/Наумова) дуже хотілось! А ось інший... Спочатку в хід пішла біологія з грою «Здогадайся, чия тінь» Кліщ? Павук? Хрущ? Жук! Хруивонадвди? Клінаиво... а далі?... В пошуках ключа до розгадки ребуса вирішила звернутись до попередніх заходів... Передивилась все аж до 40-го і, здається, зрозуміла логіку – відразу стало навдивовижу пречудово!».

17. Хокею.

Це питання поставив Пеле відомий радянський спортивний телекоментатор та телеведучий Володимир Перетурін. Пізніше про цей випадок він розповів Гордонові, який опублікував почуте в газеті «БУЛЬВАР ГОРДОНА» (№ 27 (635) 2017, липень).

<https://bulvar.com.ua/gazeta/archive/s635/>

<https://www.mk.ru/sport/football/article/2014/03/27/1005119-pele-rossiya-stanet-chempionom-mira-po-futbolu.html>

Під час роботи учасників над питаннями прийшла сумна звістка: Короля футболу не стало 29 грудня 2022 року.

18. Гугл.

За Гугл – 0,5 (хоча й очікуємо масове невдоволення. Ну, не встигають люди та різні джерела інформації адаптуватися до систематичних змін у мовних правилах!).

Google.

Зокрема Наталка: «Трапляється українське написання, коли перша буква з хвостиком, а друга – без хвостика».

Світлана М.: «Google.com – найвідвідуваніший сайт у світі (поряд із facebook.com)».

Світлана С.: «Співзасновники пошукової системи Google – Ларрі Пейдж і Сергій Брін, який зокрема сказав: «Нам удалося найважливіше: стати частиною повсякденного життя кожної людини. Для вас запитати Google стало таким же звичним заняттям, як почистити зуби або налити собі чай. Ми є невід’ємною складовою вашої реальності – і це найбільше наше досягнення». Двом простим студентам справді вдалося неможливе. Хлопці збудували з нуля, «на коліні», проект, який перетворився на глобальну корпорацію».

https://uk.wikipedia.org/wiki/Історія_Google

<https://ms.detector.media/mediaosvita/post/10111/2011-03-18-10-tsikavykh-faktiv-pro-google-yakyykh-vy-ne-znaly/>

<https://www.sibilov.kiev.ua/ua/blog/20-facts-about-google/>

<https://lindeal.com/people/larry-page-sergey-brin-biografiya-i-istoriya-uspekha>

<https://senfil.net/index.php?newsid=76>

<https://acc.cv.ua/news/storystorynka/tehnologichno/den-narodzhennya-google-cikavi-fakti-pro-kompaniyu-49901>

19. Зумер.

<https://uk.wikipedia.org/wiki/Зумер>

20. 20.

Якщо на якомусь відрізку поставити крапочку, то вже утвориться ТРИ такі відрізки, які відповідають вимогам запитання.

21. Дан'ян-Куньшанський віадук.

Великий (міст) ...

Розташований у Східному Китаї в провінції Цзянсу, між містами Шанхай і Нанкін у дельті річки Янцзи, де характерними ландшафтами є рисові чеки, канали, річки й озера. Прямує майже паралельно річці Янцзи, від 5 до 50 миль на південь.

Ірина (із додатковими 0,3 бала їй): «Оскільки офіційною назвою цього моста є назва – Danyang-Kunshan Grand Bridge, то ми орієнтуємося на слово «великий».

Але Аня зауважує (за що їй нараховано додаткові 0,3 бала): «На фото (і частина питання саме про нього) – зовсім інший міст – це Ціндаоський (міст через затоку Цзяочжоу) – другий за довжиною міст у світі й перший за довжиною міст через водну перешкоду (на січень 2011 року – момент будівництва, а зараз уже п'ятий)».

https://uk.wikipedia.org/wiki/Дан%27ян-Куньшанський_віадук

<https://mapme.club/poradi/13004-danyan-kunshanskiy-viaduk-naydovshiy-zaliznichniy-mist-u-sviti.html>

<https://economistua.com/dev-yate-divo-svitu-yak-kitaj-pobuduvav-najdovshij-mist-u-sviti-zavdovzhki-165-km/>

<http://mapme.club/poradi/4960-samij-velikij-mist-u-sviti.html>

А щодо мостів, то Катерина додає таку цікавинку: «Найдивовижніший у світі міст – Магдебурзький! На перший погляд це схоже на перетин двох річок. Насправді ж на знімку ви бачите водний міст. Замість звичних машин, цим мостом, що з'єднує канали Середньонімецькі та Ельба-Хафель, рухаються катери, яхти й баржі. Його довжина становить 918 метрів, із яких 228 м розташовано над водою, а решта 690 м – над сушею.

Будівництво цього моста, що почалося 1930 року, заморожене під час Другої світової війни й завершилося лише на початку 2000-х, коштувало близько 500 млн євро.

На мості існують навіть пішохідні та велосипедні доріжки, що дає можливість спостерігати за незвичайним трафіком із близької відстані».

22. Процесор.

Ірина та ще дехто: «Процесор складається з арифметико-логічного блоку, блоку управління та різних регістрів ...».

<https://uk.wikipedia.org/wiki/Процесор>

<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81%D0%BE%D1%80>

23. Кравчучка.

За **кучмовоз** – 0,7 (із такими балами трьох членів оргкомітету та їхнім середнім арифметичним: $(1 + 0,5 + 0,5) : 3 = 0,7$). Бо варіант візка «кравчучка» з його

«вантажопідйомністю» десь максимум у десяток-півтора кілограмів здебільшого призначений для «особливо фізично немічних», як і сказано в питанні. А габаритніший «кучмовоз» розрахований і на сотню кілограмів та навіть більше, він для «амбалів»-гуртовиків.

Оксана П.: «Двоє колішат і ручка – називаються кравчучка».

Саме в період правління Кравчука «човникарство» (дрібна торгівля) почало набувати масового характеру.

Світлана С.: «Кравчучка багатьом допомогла, багатьох виручила. Але багато щастя вона не принесла. Знаєте, краще людині бути респектабельним без цього візка, ніж бідним і з ним, – іронізує син винахідника Сергєєва».

Аня: «А англійська версія Вікіпедії зазначає, що ще у XVIII столітті схожі конструкції використовували в доках, щоб малі хлопчики могли працювати нарівні з дорослими.

А ось – турецький варіант:

<https://www.youtube.com/watch?v=SMIKZlgvqxU>.

<https://uk.wikipedia.org/wiki/Кравчучка>

<https://www.pravda.com.ua › rus › articles › 2018/06>

https://ukrain.com/38_rokiv_kravchuchci_ukrainske_nouhau_ake_sogodni_pidkoryae_svit.html

24. Прапор/и.

<https://uk.wikipedia.org/wiki/Україна>

https://uk.wikipedia.org/wiki/Нижня_Австрія

<https://uk.wikipedia.org/Далмація>

Аня додає: «А ще прапори міста Хемніц (Німеччина), герцогства Брауншвейг (Німеччина), міста Грифув-Шльонський (Польща), прапор гміни Стара Камениця (Польща), провінції Еррера (Панама), князівства Дхолпур (Індія), міста Сопот (Польща)».

25. Картопля.

Катерина: «Свою назву ця культура отримала від трюфеля – гриба, що росте під землею. Італійці назвали новий овоч tartufo, що сходить до народної латини – terra tufer («земляна бульба»). Німці слово трохи змінили, вийшло Kartoffel. Звідти слово через польське й російське посередництво перейшло в українську – картопля».

І ще Катерина: «... Земляний горіх, або мовою інків «папа», коли його зварити у воді, ставав м'який, як печений каштан, але на ньому залишалася шкірка, не товща від тієї, що на трюфелях», – таку першу інформацію про картоплю доніс славний іспанський мандрівник де Леон.

Багато хто: «Зображення на монеті й справді ду-уже стилізовані».

Аня та ще Оксана П. «поза конкурсом» додають: «В Україні картопля також відома під діалектними назвами «бульба», «бараболя», рідше «крумплі» (хорв. krumpir), «трул'і», «барабурка», «борішка», «бурка», «гадабурка», «мандибурка», «ріпа». У наддністрянських говірках на позначення цієї рослини використовують значну кількість назв: барабля, бандурка, банц, барабій, барабіль, барабін, барабале,

барбóлька, барабóна, барабу́ля, біб, бóбик, бóблюх, бóльба, бу́льба, бульба́к, бульба́ни, бульба́х, гру́ля, гру́шка, карто́па, карто́х, карто́ха, карто́хлі, мадибу́рка, мандибу́рка. У надсянських говірках, за «Слівником» засвідчено дві лексеми, що позначають картоплю – бюльва й зімнякі, а в «Зразках мови» ще й номен «ріпа».

Відразу кілька учасниць пишуть: «Монета присвячена розкриттю в художньо-образній манері іронічного наїву образів українського архетипу». Он воно що! Голові оргкомітету це дещо нагадує ситуацію з незрозумілим йому «розкручуванням» (возвеличенням) допотопно-казкових малюнків із фантазійними чудиськами Марії При(й)маченко, яку він (дилетант?) абсолютно не сприймає. На думку В. Косенка, навіть примітивний «Чорний квадрат» Казимира Малевича – і той є порівняно з мазюканнями Марії «шедевром» рівня «Мони Лізи».

А Оксана П., десь може й заперечуючи В. Косенкові, додає: «Зображене на реверсі монети «Копання картоплі», як на мене, більше схоже на посадку картоплі, а щодо самого зображення стилізованих картопляного куща й важкої сільської ручної праці ... Після собакоподібного бика з вименем із американського мультфільму «Роги й копита», потворних Сімпсонів, свинки Пеппи й т. п., які чомусь дуже подобаються дітям (а найстрашніше – беруть активну участь у формуванні їхніх естетичних смаків та світогляду), а також після болгарської скульптури «Крик української матері» із зображеннями на монеті можна цілком примиритися й досить спокійно сприймати (особливо, якщо є підпис, що то картопля), урахувавши поширений девіз діячів чи претендентів у діячі окремих напрямів мистецтва: «Я – художник. Я так бачу». Стилізація рослин, тварин, людей – химерна штука. Ось візерунок зі старовинного рушника з мого рідного району. Це – вазончик – стилізоване зображення дерева життя або квітки роду. Уперше глянувши на таке, невідповідно людина може побачити що завгодно. Я й досі бачу чудовисько або дядька, від якого тікають чи то діти, чи то кури, чи то інші чудовиська. А предки бачили дерево чи квітку й уважали гарним».

[https://uk.wikipedia.org/wiki/Копання_картоплі_\(срібна_монета\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Копання_картоплі_(срібна_монета))

26. 0.

Нуль.

Немає такої.

Схема праворуч надана Світланою.

Багато хто зауважує, що навіть в українських шкільних підручниках Крим досі вважається не АР, а областю. Крім того, подібні нюанси є і щодо Києва та навіть Севастополя. Але у нас є такий контраргумент, на якому наполягла більша частина оргкомітету: це зовсім не так. Бо беремо до уваги лише Основний закон країни (але це - при умові, що Конституція - дійсно беззаперечний Закон, а не «дишло» в руках правителів).

І вкотре кажемо: розглядайте Вікіпедію лише як першопоштовх, і ні в якому разі не як надійне джерело інформації. Для прикладу: у попередньому заході "50 слів" було запитання про кількість театрів України, які отримали звання Академічний після

розвалу СРСР. Ви, наші корифеї, "наколупали" таких аж декілька десятків штук. Відкриваємо нашу Вікіпедію. Там написано, що їх один. Пишемо її менеджерам, що написано "у них" не відповідає дійсності, і що навіть Вікіпедія однієї євро-азійської країни пише, що таких театрів в Україні - два. Менеджер пише: "Щас зробимо". І через декілька хвилин відповідає: "Підправили. Тепер таких театрів у нас два". О жах, ге ж?
https://uk.wikipedia.org/wiki/Адміністративний_устрій_України

27. Ложку.

За тарілку - спірне серед членів оргкомітету **0,5**.

Світлана М.: «На одному із сайтів є перелік завдань/загадок/синонімів про ложку, серед яких – і завдання конкурсу (під № 22). <https://sinonim.org/sc/22649/20>

Про використання хліба замість ложки є згадування і в інших джерелах. Приміром: <https://naurok.com.ua/urok-arhitektura-i-pobut-starodavn-greci-217398.html> ».

Катерина: «Індуси досі так і їдять. У них є коржик "чапаті". Схожі на млинці, але менше, тонше, сухіше, не з опари. Просто борошно з водою та спеціями. Відірваними шматочками такого млинця зачерпують із загальної страви варений рис із соусом або варений горох зі спеціями. Їдять так самі або годують один одного (у них це заведено в сім'ях). До речі, більшість людей на Землі досі не користуються ложками та виделками. Їдять паличками чи руками».

Світлана: «У середньовічній Європі хліб довгий час використовувався як посуд навіть знаті. Хлібний коровай розрізали навпіл, вибирали м'якуш і отримували дві тарілки для супу. Тарілки як індивідуальний посуд витіснили хліб лише у XV-му столітті».

<https://proza.ru/2015/01/05/689>

<https://xn--b1algemdcbsb.xn--p1ai/crossword/1264108>

<https://vseznayko.com/dovidnik/prikmeti/koli-soliti-kapustu-na-zimu-narodni-prikmeti/>

<https://sorokastore.com/ua/stolovoe-serebro>

28. Останнє китайське попередження.

Багато хто: «Це алегорична ідіома радянського походження, що означає безплідні загрози «на словах», при цьому було чітко відомо, що ніяких дій найближчим часом не буде. Вислів набув популярності в СРСР внаслідок постійних порушень китайського повітряного простору американськими літаками, на що китайські військові видавали в ефір попередження, але ніяких конкретних дій не виконували».

Катерина: «Після цього запитання мій світ перевернувся. 😊. Пам'ятаю цей вислів з самого малечку, тато часто використовував його, підсумовуючи свої нотації. Звучало дуже страшно! 😊. Якби знала істинне його тлумачення, такого виховного ефекту вже б не було».

<https://android72.ru/allinnews/mebstyle&com&uu/index/2020/uk/vyrazenie-25-spravznih-znacen-vidomih-viraziv/>

https://uk.wikipedia.org/wiki/Останнє_китайське_попередження

29. Зараховувалися практично будь-які відповіді при згадці “жіночих” та “чоловічих” днів.

Деякі марновіри радять квасити капусту в так звані “жіночі” дні, а огірки - у “чоловічі” (АБО В ДЕЯКИХ СЕЛАХ - УВАГА - АБСОЛЮТНО НАВПАКИ!) Ті люди беруть за “вказівний перст” слова жіночого та чоловічого роду. Але зокрема голова оргкомітету не розуміє, чому неділю (це в українській мові вочевидь жіночий рід) відносять до нейтральних днів (у ЗМІ є масові посилення на релігійні традиції, на магію, на гороскопи та на інші нісенітниці). Тому вважаємо правильними аж дві відповіді: і логічну, і “прийняту до виконання”.

А щодо не зрозумілостей, то ось - ще одна. За канонами деяких релігій цей день, неділя, є днем для моління. З огляду на задане питання №29 єхидники запитують: то що, може, у віруючих у надприродні сили для квашення та соління зроблено окремі винятки, чи як? А як продовження глузування: для цих винятків є якісь перестороги? Наприклад, на їхній погляд скільки можна засолювати огірків у цей день - кілограм, центнер, тону чи яку кількість? Може, у релігійників є якісь формули на кшталт: кількість кг огірків, помножена на кількість букв у молитві та поділена на кількість учорашніх прихожан до церкви?

Світлана С.: «Думаю, що особливостей, порад і пересторог соління значно більше. Брати їх до уваги чи ні — справа особисто кожного».

Катерина: «Головне - настрої! Обов'язково - гарний настрої! Інакше нічого не вийде! Щось мені підказує, що всі ці забобони придумали не чоловіки. 😊».

<http://creativdana.in.ua/osobliva-kvashena-kapusta/>

<https://vseznayko.com/dovidnik/prikmeti/koli-soliti-kapustu-na-zimu-narodni-prikmeti/>

<https://greenpost.ua/news/bude-nejmovirno-hrustkoju-i-shaleno-smachnoju-koly-potribno-kvasyty-kapustu-kalendar-na-2022-rik-i48304>

<https://liveonline.com.ua/po-kakim-dnyam-rubyat-kapustu/>

30. 10. Бо:

Горизонталь. 3. Бал. 5. Орлик. 6. Ворошилов. 8. Лувр. 9. Чхання.

Вертикаль. 1 = ①. Пта. 2. Картопля. 3. Борщ. 4. Лоша. 7. Інга*. 9. Чан.

«Жовтий» чайнворд. ①. Поліклініка. ②. Алюр. ③. Розвиток. ④.

Каменських. ⑤. Хавкін. ⑥. Насип.

* - Бабакова. Не плутайте з прізвищем Бубка та ім'ям Сергій. 😊😊.

31. Південний океан.

За перше слово відповіді “П’ятий” - наше милостиве 0,5 балу. Хоча й "крутиться на язиці" наше єхидне: а де знаходяться, приміром, четвертий та третій?

https://www.wikiwand.com/uk/%D0%9F%D1%96%D0%B2%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BE%D0%BA%D0%B5%D0%B0%D0%BD

32. Наполеон.

Наполеон I Бонапарт.

https://www.wikiwand.com/uk/Нідерландські_імена

https://ru.wikibrief.org/wiki/Napoleon_in_Holland

<https://anekdotikov.net/stories/12579/>

<https://chervyach0k.livejournal.com/347524.html>

33. Вернадський.

Повний текст першого допису такий: «На купюрі номіналом 1000 гривень матимемо зображення Володимира Вернадського, котрий негативно ставився до самостійності України і якого доволі проблематично вписати в пантеон українських національних героїв. У цьому сенсі ця купюра випадає з шеренги банкнот, які ми мали до того часу і на яких були зображені особи, що стали символами української національної історії. Безперечно, українці мають бути вдячні цьому вченому за організацію академії. Хоча не він один творив цю інституцію. Вернадський був не лише вченим, а й політичним діячем. В останні роки існування царизму належав до російської ліберальної партії конституційних демократів. У 1918 році пішов на співпрацю з гетьманом Павлом Скоропадським, погоджуючись організувати Українську академію наук, проте відмовився приймати українське громадянство. Вчений був проти українського самостійницького руху, вважав, що Україна має стати частиною федеративної Росії. Навіть у питаннях культурної автономії українців він демонстрував украї обережну позицію, був категорично проти відокремлення української культури від російської, виступав противником українізації, яка проводилася за часів визвольних змагань. Критично ставився до історичних праць Михайла Грушевського».

Наталка Є.: «Наведені у питанні точки зору належать Петру Кралюку та Вероніці Гавриленко. Щодо позиції П. Кралюка, то вона ґрунтується на його особистих історичних дослідженнях та на власному баченні історії (бо історія суб'єктивна!!!). А от щодо В. Гавриленко, то цікаво на що вона спиралася при написанні цитованої вами статті, адже вона журналістка, а не історик». Репліка В. Косенка (між іншим, його оцінка Вернадського ніяка (нейтральна). Він у цій темі профан, бо не заглиблювався у факти): журналістка спиралася на те саме, що й історик: на власне бачення пові-історії.

А Оксана пропонує врахувати ще слова (Павла?) Скоропадського: «Якщо ви, панове, коли-небудь будете в тих умовах, в яких був я, то, бажаючи вам добра, раджу: бережіть розумних, освічених, здатних до роботи людей, у нас їх можна по пальцях перелічити. Не присікуйтеся до дрібниць. Не длубайтеся в минулому ваших підлеглих, якщо в цю хвилину вони цінні своєю працею. Одне з наших нещасть і полягає в тому, що в нас мало честолюбних людей . . . . Ми страждали від відсутності людей, які прагнули досягти чогось більшого, все якось дрібно, переважно жадає, щоб ніхто не збурював її спокою, а якщо вже треба діяти, то лишень для того, аби як-небудь безпечно спекулювати для свого міщанського благополуччя».

<https://www.radiosvoboda.org/a/30023230.html>.

https://24tv.ua/ru/na_novoj_kupjure_1000_griven_izobrazhen_vladimir_vernadskij_kto_jeto_takoj_n1171064.

34. Фут. Ярд

Ворота у футболі встановлені вздовж лицьових ліній з обох боків поля. Висота воріт 2,44 метра (8 футів), ширина - 7,32 м (8 ярдів).

Катерина, дві Світлани та ще дехто: «Ворота у футболі далеко не відразу набули звичного для нас вигляду та розміру. Тривалий час футболісти обходилися дуже примітивною спорудою: пара вертикальних стійок, які не мали поперечини. А гол

зараховувався так: достатньо було, щоб м'яч пройшов між стійками, причому зовсім не мало значення на якій висоті.

Подібні правила, природно, викликали чимало суперечок. Тільки в 1866 році було прийнято рішення використати мотузку, яка кріпилася між двома штангами для обмеження висоти футбольних воріт. Минуло 9 років, і Шеффілдська футбольна асоціація внесла пропозицію використати замість мотузки дерев'яну поперечку.

Нововведення швидко набуло поширення, і в тому ж 1875 році було офіційно встановлено розмір воріт для гри у футбол.

Сітку на каркас воріт стали чіпляти тільки в 1891 році. Сітка дозволила візуалізувати забитий гол, поклавши край суперечкам, влетів м'яч у ворота або пролетів повз».

35. Релігія.

X - релігія, Y - церква, Z - бог.

За (масову відповідь) атеїзм - на жаль, лише середньоарифметичне 0,3 (із ось таким діаметрально протилежним оцінюванням такої відповіді трьома членами оргкомітету: 1; 1; 0). Дивіться посилання нижче.

Уривок з оригіналу: «**Religion** is a kind of opium that allows a nation to lull itself into wishful dreams and so forget the injustices that are being perpetrated against the people ...».

Світлана С.: «До речі, коли здобувала першу вищу освіту в інституті, складала іспит – науковий атеїзм, коли другу – релігієзнавство. Час та події несуть зміни ...».

<https://www.goodreads.com/quotes/912870-i-cannot-understand-why-we-idle-discussing-religion-if-we>

<https://un-sci.com/ru/2020/10/11/pol-dirak-nobelevskij-laureat-po-fizike-o-relgii/>

36. Балкон.

Наталка Є.: «Написала саме це слово, розуміючи що помиляюся. Але, переривши купу всього (зокрема методички відповідних курсів трьох університетів ...».

Світлана: «Як пише Вільям Юрі у книжці «Сила позитивного ні», допомагає метод «виходу на балкон» при реакції на будь-якій події (іншими словами, порахуй до десяти). Автор стверджує, що у момент сильного емоційного загострення слід подивитися на себе та світ, що оточує, наче глядач з балкона спостерігає за театральною сценою. Пауза і погляд збоку допомагають краще розібрати проблему і дати собі відповідь на запитання: «Чого я насправді хочу досягнути?» Адже в роботі важливим є результат.

Лілія та ще дехто: «Під час переговорів відбувається зіткнення позицій учасників. В дійсності відбувається зіткнення інтересів. Одна з найбільших помилок початківців переговорників - нездатність за займаної позицією побачити справжні інтереси: як протилежної сторони, так і свої власні. При акценті на позиціях втрачається гнучкість, можливість маневру. Адже упускається з виду ту обставину, що бажаний результат може бути досягнутий за допомогою різних варіантів рішень. Одне з найголовніших якостей ефективного переговорника вміння «відклеїться» на певному етапі переговорів від займаної позиції і перейти в стратегічну площину, заглибитися в суть власних інтересів. Психологи називають це тактикою «Виходу на балкон», коли людина здатна «звисока» поглянути на себе і на своїх партнерів. У будь-

яких більш-менш важливих переговорах з вашої сторони повинні брати участь як мінімум двоє. Один (зазвичай це керівник) безпосередньо бере участь у дискусії, викладає аргументи. Іншого ж (помічник) займає позицію стороннього спостерігача («сидить на балконі»). Він відстежує приховані моменти переговорів: оцінює нюанси поведінки, які інтереси насправді стоять за займаної партнерами позицією, відмінності між тим, що партнери кажуть, що вони хочуть. Спільний аналіз отриманої інформації керівником і спостерігачем буває дивовижно точним щодо характеристик учасників переговорів, їх демонструються і прихованих намірів. Він дозволяє виробити максимально ефективну позицію».

http://psychologis.com.ua/sem_mifov_ob_effektivnyh_peregovorah.htm

<https://yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/yurfirma-pokazhe-shcho-vnz-ne-rozkazhe.html>”

Деловые переговоры - Studme.org

<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/31879>

https://stud.com.ua/27324/psihologiya/dilovi_peremovini

<http://www.sociology.chnu.edu.ua/res/sociology/trening.pdf>

37. Розумний.

Світлана М.: «Зважаючи на уточнення, переглянула інші матеріали: статут французької армії (в перекладі), матеріали Вікіпедії – і не знайшла офіційної відповіді.

На одному із форумів у рубриці «Що? Де? Коли?» було обговорення подібної задачі. Правильною там названа відповідь «вихований». Але в коментарях були й інші варіанти: першим віддає честь той, хто... 1) молодший (за віком); 2) менше відзначився у військовій справі (має менше нагород на мундирі)».

Арсен: «Хоча в сучасному французькому статуті, якщо я шукав достатньо добре, про це тільки один пункт без деталізації: «У формі кожен солдат повинен віддати честь іншим солдатам у формі, які стоять над ним в ієрархічному порядку. Кожен солдат, якому віддали честь, повинен віддати честь у відповідь».

<https://studfile.net/preview/16708944/page:5/>

<https://iknigi.net/avtor-viktor-sheynov/86226-upravlenie-konfliktami-viktor-sheynov/read/page-41.html>

<http://nsj.gov.ua/files/1354488465JAManual.pdf> (с. 140)

<https://studfile.net/preview/5536381/page:15/>

https://www.legifrance.gouv.fr/codes/section_lc/LEGITEXT000006071307/LEGISCTA000018709
152

38. Антресоль.

Дехто зауважує (за що отримує додаткові 0,3), що в українській мові це слово зазвичай використовується у множині.

Світлана М. та Аня: «В одновіршах Наталії Резнік текст звучить більш ритмічно)))».

<http://sum.in.ua/s/antresoli>

<http://atkritka.com/405275/>

39. Апостеріорі.

Аня: «Поняття апріорі й апостеріорі є важливими термінами у філософії Канта. Кант доходить висновку, що в пізнанні світу людина опирається на певні поняття, які

не можна вивести з досвіду, тож вони неодмінно закладені в людську свідомість. До таких понять Кант зачисляє поняття часу й простору».

<https://antimony.info/%D0%B0/%D0%B0%D0%BF%D1%80%D1%96%D0%BE%D1%80%D1%96>

40. Шевченко.

Тарас Григорович. м. Рим.

Один із найнезвичайніших та найцікавіших скульптурних образів письменника у монументальному мистецтві (образ римського патриція). Письменник зображений оратором, який, піднявши руку, звертається до присутніх.

41. Тутанхам(-т)он.

<https://www.istpravda.com.ua/articles/2022/11/28/162104/>

42. Черкаська.

Поєднує лівий та правий береги Кременчуцького водосховища Дніпра. Її довжина 17 км. Нею проходить залізниця, що забезпечує рух потягів на ділянці Черкаси-Золотоноша-Гребінка.

Комплекс складається з металевого мосту та бетонно-земляної греблі.

Світлина надана Анею.

Декілька учасниць: «Дамба містить у собі щонайменше 5 млн. кубометрів ґрунту загальною вагою приблизно 8 мільйонів тонн. Для порівняння: найвища у світі єгипетська піраміда Хеопса, яку, за повідомленням давньогрецького історика Геродота, будували 100 тисяч рабів протягом 20 років, важить вдвічі менше».

Наталка Є. емоційно: «То «Стрімка лань», тепер Черкаська дамба!!! До цього року ніколи не думала, що я не знаю якихось географічних рекордів України. А ви мене кожного разу тицяєте у моє невігластво)))) ДЯКУЮ!!!»

<https://cherkasy24.info/21708-yak-bula-pobudovana-cherkaska-damba-vosme-divo-svtu.html>

https://www.marazm.org.ua/house/7_186.html

https://uk.wikipedia.org/wiki/Черкаська_дамба

<https://dzvin.media/news/cherkaska-damba-naydovsha-gidrotehnicna-sporuda-v-ukrayini-video/>

43. Гокінг.

Гокінг.

Стівен.

Оксана: «Незважаючи на важку хворобу, Хокінг був оптимістом, намагався жити повноцінно і отримувати радість від життя. Він казав: «Хоча над моїм майбутнім нависла хмара, на свій подив я з'ясував, що тепер почав отримувати від життя більше задоволення, ніж раніше". Деякий час професор міг спілкуватися лише єдиним способом: він підіймав брову, коли хтось вказував на потрібну літеру на картці з алфавітом. Та потім комп'ютерний експерт з Каліфорнії Волт Волтош, дізнавшись про становище професора, надіслав йому власноруч розроблену програму, яку він назвав Equalizer. Вона дозволяла за допомогою перемикача в долоні вибирати на екрані

потрібні слова з системи меню. Вибране слово вимовляв синтезатор мовлення, який став «брендовим» голосом професора Гокінга. Фізик розповідав: «Голос людини дуже важливий. Якщо ви розмовляєте невиразно, люди можуть ставитися до вас так, наче ви розумово неповносправний». Гокінг брав участь в популярних телешоу, а його цифровий голос використовували в своїх композиціях відомі музиканти, наприклад Пінк Флойд».

Ірина: «Коментар філолога. У прізвищах та іменах людей допускається передавання звуку [g] двома способами: шляхом адаптації до звукового ладу української мови – букою г (Вергілій, Гарсія, Георг, Гете) і шляхом імітації іншомовного [g] – буквою ґ (Вергілій, Гарсія, Георг, Гете).

Отже, перекладаємо Hawking правильно: Гокінґ або Ґокінґ, але не Хокінґ».

А ось - Оксана (а її підтримує зокрема В. Косенко) з таким поглядом: «Тут, даруйте, знову літера г і наші любі мовознавці й мовотворці, які, на мою, думку, вперто намагаються прикрутити п'яте колесо до воза аби зобразити бурхливу діяльність на ниві мовотворення та під гаслом декомунізації зробити нашу мову якнайбільш відмінною від мови наших "любих сусідів", і для цього висмоктують із пальця нові правила (чого варті тільки етер та інекція). Спеціально поцікавилася, чому нині багато англійських слів, імен і прізвищ, в яких традиційно літера h вимовлялася насамперед самими носіями англійської мови як "х" останнім часом в українському перекладі масово перетворилася на г і ґ (Голмс, Гемінґвей, Гокінґ). Виявляється, мовознавці насамперед беруть до уваги спосіб утворення звуку, тобто те, як складаються губи і язик при вимові літери h, який ближчий до способу утворення української г. Те, що в англійськомовному населенні світу на виході утворюється звук більше схожий на "х" наші мовознавці чомусь вперто ігнорують, як і те, що процес мовотворення за одну з цілей має зробити мовні стандарти більш простими, логічними і прийнятними для населення (прості шляхи не для нас)».

Декілька учасниць: «Дата смерті Стівена Гокінґа (з огляду на те, що він був всесвітньо відомим науковцем) є символічною, бо він помер у Міжнародний День Числа Пі. Цікаво й те, що Гокінґ народився в день смерті Галілео Галілея, а помер – в день народження Альберта Ейнштейна – обидва науковці, як і Гокінґ, зробили дуже багато у вивченні гравітації».

Наталка Є., Світлана К. та ще дехто: «Так сумно мені від того, що Гокінґ вважав, що людство пройшло точку неповернення на шляху свого самознищення. Так хочеться, щоб він помилявся».

Аня слушно уточнює: «Вже була 81-а річниця від дня його народження».

44. СРСР.

Скрупульозна Світлана М.: «Рахуємо: СРСР існував з 1922 р. по 1990 р. – 69 років, із них 17 високосних і 52 – ні, всього $17 \cdot 366 + 52 \cdot 365 = 25202$, 1921 р. – 2 дні, 1991 р. – 359 днів, усього $25202 + 2 + 359 = 25563$ дні».

45. Кастровані.

Кастрацію тварин провадять з економічною та лікувальною метою. Кастровані тварини спокійніші, краще відгодовуються; вважається, що їхнє м'ясо смачніше і поживніше, позбавляється неприємного специфічного запаху, від них настригають більше вовни. Жеребців каструють у віці 3–4 років, бичків для відгодівлі – в 2–5 місяців, для роботи – в 1–2 роки, баранів і козлів – у місячному віці, кнурців – у віці 3–4 тижнів, свинок – у 4–6 місяців, півнів – у 40 днів.

Оксана, а в унісон їй і Наталка Є. та Світлана К.: «Як дещо покусана у нетрях мовознавства випускниця сільськогосподарського навчального закладу мушу підказати, що українською мовою - хряк».

46. Хабелер.

Месснер.

Наталка Є.: «Петер Хабелер та Рейнхольд Месснер не просто здійснили сходження на Еверест 8 травня 1978 року, вони зробили це без кисневого спорядження!!! А взагалі, що один, що другий люди, які вражають своїми можливостями!!! Дуже цікаві життя та досягнення в обох, і все це на межі, через втрати, через подолання себе, мабуть, в першу чергу. Бути сьогодні кращим за самого себе вчорашнього, самому встановлювати для себе важкі цілі і доводити самому собі, що ти здатний їх подолати!»

Світлана К.: «Месснер першим в історії здійснив сходження на всі 14 восьми тисячників Землі».

<https://www.jnsm.com.ua/h/0508M/>

https://uk.wikipedia.org/wiki/Петер_Хабелер

<https://4sport.ua/articles?id=29052>

47. Ліліпутін.

За ліліпут - 0. Немає тут поєднання двох слів. Це одне слово.

За ПТНХ - 0. По-перше, це завуальоване гасло, заклик. По-друге, Саакашвілі так не говорив.

Оксана оригінально, щоправда також з нулем балів: «Хутін. Не надіюсь, що вгадала, але Свіфтове йєху разом з одіозним прізвищем цілком поєднується».

<https://sova.news/2020/06/24/saakashvili-o-tom-kak-putin-vpilsya-emu-v-koleno-i-kak-tramp-hodil-s-nim-po-nochnym-klubam/>

<https://gordonua.com/interview/trailer/Mihail-Zadornov-Tolko-nash-narod-dvazhdy-nastupaya-na-grabli-raduetsya-chto-ih-eshche-ne-ukrali-100761.html>

48. Цигани.

Роми.

Їхня кількість - за різними оцінками від 5 до 11 млн. у світі, від 10 до 12 млн в Європі.

З наукової точки зору єдиного народу «цигани» не існує. Цигани - термін, який вважається збірним і включає в себе кілька десятків різних народностей. В своїй більшості вони сповідують християнство або іслам, але є і представники інших релігій.

Лілія, дві Світлани та ще дехто: «Прапор ромів складається з синьо-зелених кольорів, які представляють небо та землю; поверх смуг у центрі - 16-спицева червона

дхармачара, або колесо возу. Цей елемент символізує мандрівну традицію ромського народу».

Багато хто: «Чакра», яка поставлена в центр прапора ромів – є офіційною емблемою ромів. Вона нагадує індуську чакру «колесо». Ця емблема була обрана свідомо в честь індійської спадщини ромів».

49. Велика(-ій) Британія(-ї).

67 медалей. У себе - 65.

Євгеній: “Таке вдавалось і Бразилії: 2016 (Ріо-де-Жанейро, 19 медалей) і 2020 (Токіо, 21)”.

50. Війни.

P.S. Від оргкомітету додамо: але далеко не кожна нація розв'язує війни.

Світлана С.: «Поради Карнегі багатьом допомогли здобути незалежність, подолати комплекси. Здавалося б, нехитрі фрази, але які вони правильні та глибокі: «Щоб бути цікавим, будь цікавим»; “Посмішка нічого не варта, але дорого цінується”; «Будьте зайняті. Це найдешевші та ефективніші ліки на землі»; «Життя надто коротке, щоб витратити його на дрібниці»; «Жодної хвилини не думайте про людей, які вам неприємні»; «Якщо доля підносить тобі лимон, зроби з нього лимонад»; «Якщо захочете переробити людей, почніть із себе, це корисніше та безпечніше»; “Сильне бажання чогось навчитися – це вже 50% успіху”; «Не бійтеся ворогів, котрі нападають. Бійтеся друзів, які лестять»; “Не критикуйте, не засуджуйте, не скаржтеся”».

І ще Світлана С.: «Життєвий приклад Дейла Карнегі може навчити головному – що потрібно слухати себе, своє серце, шукати свій унікальний шлях, займатися тим, що подобається і до чого є здібності, не боятися вийти із зони комфорту, розвиватися та зрозуміти, що немає поганих людей, є невідповідні життєві ситуації. З яких можна знайти вихід».

І знову - Світлана С.: «Особисто для СЕБЕ для сьогодення я почерпнула пораду Карнегі - дистанціюватися від минулого і не перейматися майбутнім, жити сьогоденнім днем і мислити позитивно».

<https://ua.citaty.net/tsitaty-o-voine/>

<https://webshark.com.ua/xto-takij-karnegi-karnegi-dejl-wikipediya/>

<https://tut-cikavo.com/suspilstvo/tsytaty-ta-aforyzmy/589-tsitati-ta-vislovlyuvannya-dejla-karnegi>

<https://tsytaty.com/17999-deil-karnegi.html>